

Информация за неприятеля *Aromia bungii*

Неприятелят *Aromia bungii* не е включен в приложение I или II на Директива 2000/29/ЕО¹ на Съвета. През 2014 г. *Aromia bungii* е добавен към Списък А1 на ЕРРО².

Класификация:

Клас Insecta

Разред Coleoptera

Семейство Cerambycidae

Род Aromia

Вид Aromia bungii

Име: *Aromia bungii* (Faldermann, 1835)

Синоними: *Aromia cyanicornis* Guerin-Meneville, 1844; *Aromia ruficollis* Redtenbacher, 1868.

Често срещано наименование: Red-necked longhorn beetle (Червеноврат дългорог бръмбар)

Географско разпространение:

Естественият ареал на разпространение на неприятеля *Aromia bungii* са югоизточните палеарктически и ориенталски райони.

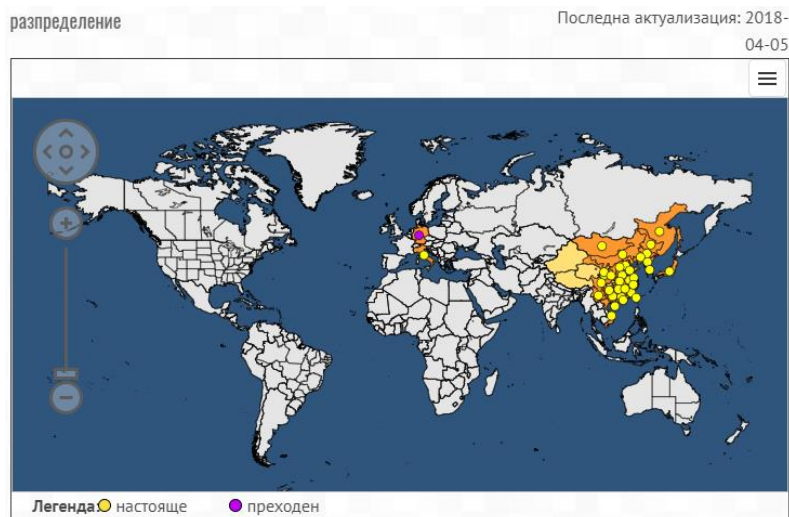
В световната база данни на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (ЕРРО) за 2018 год. се съобщава, че неприятелят присъства в Китай, Северна Корея, Южна Корея, Тайван, Монголия, Виетнам и Япония (наскоро въведен).

В региона на ЕРРО за първи път се съобщава за огнище от *Aromia bungii* през юли 2011 г. Неприятелят е открит на старо сливово дърво в частна градина в южна Бавария, Германия. Дървото е било незабавно унищожено, но през 2016 г е съобщено,

¹ Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 година относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността;

² ЕРРО А1 Списък на вредителите, препоръчани за регулиране като карантинни вредители (карантинни видове, които отсъствуват от територията на страните – членки на ЕРРО - Май 2012 (ЕРРО, 2012)

че в същият район още няколко дървета са били заразени. През 2012 г. *Aromia bungii* е бил докладван по *Prunus* spp. (сливи) в паркове и овощни градини в района на Кампания, Италия. През 2013 г. *Aromia bungii* е открит и в Ломбардия, Италия. И в двете страни са предприети мерки за унищожаване.

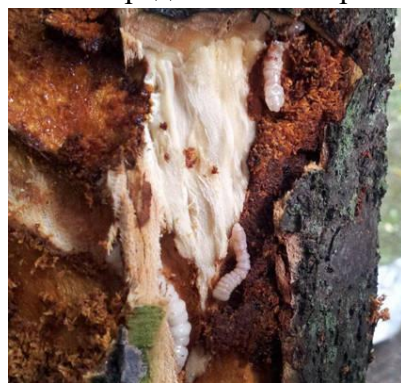
Гостоприемници:

Aromia bungii е олигофаг по растения от род *Prunus*. Напада *P. americana* (американска слива), *P. persica* (праскова), *P. armeniaca* (кайсия), *P. avium* (череша), *P. domestica* (слива), *P. cerasifera* (джанка), *P. domestica* subsp. *insititia* (трънкослива), *P. grayana* (японска череша), *P. mume* (японска кайсия), *P. pseudocerasus* (китайска череша), *P. salicina* (японска слива) и *P. yedoensis* (Йошино череша) и др.

Съобщава се, че гостоприемници на *Aromia bungii* са и много други растения, принадлежащи към 11 семейства, но тези записи изискват потвърждение.

В Германия и Италия нападение от *Aromia bungii* се съобщава само по видовете *Prunus*.

Повреди:

Вреда нанасят ларвите на *Aromia bungii*, като нападат стари дървета и дървета в лошо фитосанитарно състояние, но могат да атакуват млади, здрави дървета, както и тези, които са подложени на стрес. Хранят се от началото или средата на април, като масовите повреди нанасят от май до юни. Прояждат галерии, с дължина 17-22 см, в стъблата и по-големите странични разклонения. Предпочитат да се хранят под

кората и беловината на дърветата, рядко в сърцевината, което води до отслабване на дърветата и загуба на производството на плодове.

Много характерни симптоми за наличието на ларви са некрозите по стъблото и

натрупаните червеникави стърготини около дървото (те се изхвърлят от ларвите няколко дни след излюпването им и обемът им се увеличава с нарастване на възрастта и размера на ларвите), както и големите изходни отвори. Изходните отвори са с елипсовидна форма от 6-10 до 10-16 мм.

Няколко поколения могат да се развият в едно дърво, което води до смъртта му.

Локализираните симптоми по ствола на дървото могат да бъдат объркани с повреди, причинени от други ксилофагични вредители. В Европа по *Prunus spp.* подобни на повредите нанесени от *Aromia bungii* се причиняват от местни неприятели, като черна златка (*Capnodis tenebrionis*), и миризлив дървесинояд (*Cossus cossus*).

Биология:

Aromia bungii зимува като ларва от различна възраст. Възрастните бръмбари се появяват от юни до август. Възрастните са черни, с дължина 23-40 мм, с гланцирани

елитри и червен гръден кош (въпреки че някои форми могат да бъдат напълно черни). Подобно на други бръмбари, антените са дълги колкото тялото, при женските и по-дълги при мъжките индивиди. Женските копулират няколко пъти и яйцеснасят в пукнатините на кората на дърветата на 30 см от

почвената повърхност, но са намирани и в пукнатини и рани на по-големи и по-малки клони. Всяка женска снася средно около 350 яйца. Яйцата са малки, белезникави, с размери 6-7 мм. Ларвите се излюпват след около 10 дни и след това проникват под кората,

пробивайки галерия в стъблото. Галериите са с дължина 17-22 см под кората на ствола или по дължина на клоните. Ларвите са бели до жълтеникави (новоизлюпените ларви са с дължина 2-2,5 мм, в по-напреднал стадий на развитие достигат размер 42-52 мм). Ларвите могат да презимуват два или три пъти и един ларвен период може да продължи

21-33 месеца. Възрастните ларви какавидират в „гнездо“ в сърцевината на дървото. Какавидата е белезникава. Какавидният период продължава между 17 и 23 дни. Живненият цикъл на *Aromia bungii* (от излюпването на яйцата до появата на възрастните) продължава от 2-4 години.

Пътища за навлизане:

Основният път за навлизането на *A. bungii* в региона на ЕРРО, най-вероятно ще бъде чрез дървен опаковъчен материал. Други възможни пътища за навлизане са дървета или дървесни продукти от видовете *Prunus*, които са с достатъчно големи размери, за поддържането на живи ларви до появата на възрастните индивиди. Растения за засаждане и бонсай също могат да съдържат яйца или млади ларви.

Поради липсата на информация за разстоянието, което могат да прелетят, естественото разпространение на възрастните се счита за подобно на *Anoplophora glabripennis*, друг инвазивен вид, въведен в региона на ЕРРО (средно 560 м. и максимум 2500 м.). Това разстояние може да бъде по-дълго, тъй като *A. bungii* е олигофаг по *Prunus spp.* и вероятно е способен да прелита големи разстояния за да достигне до растенията-гостоприемници, които са по-рядко срещани от тези на *A. glabripennis*.

Икономическо въздействие:

Икономическото значение на *A. bungii* е известно предимно в Китай по култивирани кайсии, праскови и сливи в овощни градини. Смята се, че нанася сериозни повреди по прасковите и кайсиите, но също така причинява значителни щети по слива и може да бъде сериозен вредител по череша.

Производството на дървесина от дива череша (*P. avium*) също може да бъде засегната. Наскоро открито огнище в Италия показва, че нападенията от *A. bungii* могат да убият 20-30 годишни праскови, кайсии, сливи и черешови дървета в рамките на три или четири години. Пораженията се причиняват само от ларвите, които изгриват тунели в клоните и ствола. Галериите в камбиалната зона спират циркулацията на соковете, убиват съответните тъкани, отслабват дървото и намаляват производството на плодове.

A. bungii атакува основно стари, стресирани или дървета със съществуващи бактериални или гъбични инфекции, но те винаги са живи дървета. Наблюденията в Италия показват, че вредителят може да засегне и млади и здрави дървета.

Фитосанитарен риск:

В региона на ЕРРО за *A. bungii* към този момент са регистрирани три ограничени огнища, които са под ерадикация. Докладите от Китай и неотдавнашното огнище в Кампания потвърждават, че това е сериозен вредител по дърветата от род *Prunus*, главно прасковени, кайсиеви, сливови и черешови дървета в култивирани овощни градини. Възможно е *A. bungii* да бъде важен вредител за декоративните дървета, както и за горските видове.

Въз основа на настоящото му разпространение и на основните му гостоприемници се предвижда, че границите на потенциалното разпределение за регионите на ЕРРО са южната част на Скандинавия и източната част на Руската федерация, поради което рисковата зона обхваща голяма площ.

Рискът от установяване, разпространение и увреждане е по-голям в южните страни, тъй като жизненият цикъл е по-кратък и основните дървета гостоприемници (праскова, кайсия) са широко разпространени.

Най-вероятният път за въвеждане е чрез дървен опаковъчен материал и растенията за засаждане. Вносът на растения от род *Prunus* за засаждане вече е забранен в много страни от ЕРРО. От 1998 г. дървеният опаковъчен материал трябва да бъде подложен на обработка по ISPM 15³ и следователно не би трябвало да има вредители.

Задържането на живи представители от сем. *Cerambycidae* в палети, маркирани с ISPM 15, може да означава, че ефикасността на топлинната обработка е недостатъчна или топлинната обработка е лошо изпълнена.

Фитосанитарни мерки:

*Европейската комисия (ЕК), след като е взела предвид Договора за функциониране на Европейския съюз, е взела Решение за изпълнение на Комисията от 08.10.2018 г. за установяване на мерки за предотвратяване на въвеждането и разпространението в Съюза на *Aromia bungii* (Faldermann).*

A. bungii е добавен през 2014 г. към ЕРРО А1 и е препоръчително страните-членки на ЕРРО да го регулират като карантинен вредител. За тази цел е необходимо да се спазват следните фитосанитарни мерки:

³ Международни стандарти за фитосанитарни мерки № 15 (ISPM 15) са международни фитосанитарни мерки, разработени от Международната конвенция за растителна защита (IPPC), която пряко отговаря на необходимостта да се третират дървесни материали с дебелина над 6 мм, използвани за превоз на продукти между страните.

- Растенията за засаждане на *Prunus* трябва да произхождат от области, свободни от вредителя, или да се отглеждат при условия защитени от навлизането на насекоми.
- Продуктите от дървесина (*Prunus*) трябва да произхождат от площи, свободни от вредителя, или да се подлагат на топлинна обработка, облъчване или натрошаване на стърготини. Като алтернатива те могат да бъдат внесени за преработка в определено време на годината.
- Дървеният опаковъчен материал трябва да се третира според ISPM 15.

Мерки за контрол:

Контролът на *A. bungii* е труден, защото ларвите бързо проникват под кората, където не могат да бъдат контролирани от несистемните инсектициди. Основните мерки за контрол са подобни на тези, използвани срещу *Capnodis tenebrionis* (Coleoptera: Buprestidae). Те включват профилактични мерки като отстраняване и унищожаване на повредените дървета и използване на ентомопатогенни нематоди като *Steinernema carpocapsae*, който се използва в Китай.

Някои инсектициди, които понастоящем се използват срещу други вредители в овощни градини, вероятно ще бъдат ефективни и срещу възрастните на *A. bungii*. В допълнение, някои паразитоиди и хищници вероятно биха могли да се приспособят към различните незрели етапи на *A. bungii*, въпреки че те едва ли ще контролират до такава степен популацията на вредителя, че да предотвратят икономически щети.

Значение за България

Към настоящият момент *Aromia bungii* не присъства на територията на ЕС и Р България. Вредителят не е включен в приложение I или II на Директива 2000/29/ЕО на Съвета, но е включен в Списъка A1 на EPPO и на страните-членки на EPPO се препоръчва да го регулират като карантинен вредител.

Aromia bungii може да повлияе на добива на плодните дървета от род *Prunus* - *P. persica* (праскова), *P. armeniaca* (кайсия), *P. avium* (череша), *P. domestica* (слива), *P. cerasifera* (джанка) и др. , както и сериозно да ги отслаби или дори да ги убие.

Предвид икономическото значение на повредите, причинени от *Aromia bungii*, в ЕС и България би трябвало да се спазват фитосанитарните мерки за контрол на растенията гостоприемници и да не се допускат растения и растителни продукти от род *Prunus* от места, в които този неприятел е разпространен.

При обследване и съмнение за предполагаеми огнища, повреди и съмнителни екземпляри, е необходима незабавно да се уведомят официалните власти, контролиращи карантинните вредители към „Българска агенция по безопасност на храните“. Ранното откриване би могло да помогне за управлението на този вредител в България.

Източници:

<https://gd.eppo.int/taxon/AROMBU>

https://gd.eppo.int/download/doc/297_ds_AROMBU_en.pdf

<https://www.cabi.org/ISC/datasheet/118984>

<https://planthealthportal.defra.gov.uk/assets/factsheets/Aromia-bungii-Defra-PP-Factsheet-May-2017-2.pdf>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <http://corhv.government.bg/>

Изготвили:

Татяна Величкова, главен експерт

Николай Спасов, младши експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

29.10.2018 г.